

DANSUR.

OLL eru vit á einum máli um at varðveita dansin, okkara metasta sermerki sum egin tjóð. Vit prenta í dag ein stíl, sum ein av teimum nýverandi læraraskúlanæmingunum hevur skrivað um hetta einið:

Eg kann heinan vegin siga, at hetta einið er ógvuliga fjølbroytt. At fólk dansa er kent um allan knúttin. Tað er valla at finna eitt fólk, sum ikki hevur upplivað ella hoyrt gitið orðið dansur á teirra tungu. Men tá ið talan er um dans, so rennur okkum sjálvandi fyrst og fremst í huga dansin her heima hjá okkum sjálvum.

Føroyingar hava fram um aðrar tjóðir roynt at varðveitt henda sermerka aldargamla fedranna arv upp igjögnum tíðirnar, ja, líka til dagin í dag.

Forfedrar okkara »fóru upp á gólv« sum mangan verður tikið til, aftan á stórhendingar, bardagar, ja, til gamans og álvara, sum Effersøe so rámliga sigur tað.

Hetta at dansa er nakað stórt og gott. Dansurin hevur verið ein táttur av lívstráðnum í fólk okkara. Hann knýttir landsmenn fastar; at hvørjum øðrum, og kvæðini heri í sær tá sögu, sum hjá fedrum okkara var veruleiki. Vit, ið plaga at dansa, vita jú um at siga, hvussu ómetaliga stóran ávirkan eitt kvæði hevur á hvønn einstakan. Vit kenna í okkum, hvussu líðandi vitóta okkum inn í kvæðið, hvussu vit meta millum menn í kvæðinum, og at vit so um síður eru við í bardaganum.

Um vit kvøða um Sigmund og Trónd, ja, so er tað eingin, sum ikki sær í huganum myndir av hesum kappum. Tá ið Sigmundur svimur um Suðuroyarfjörð — hvør sær tá ikki kappan. Tá ið lagsmenn hansara lúgvast, hvør sær tá ikki trúskap hansara. Tá ið hann liggur í taranum í Sandvík, hvør sær tá ikki myndina av hesum máttleysa kappi. Hann hevur mist hús og heim og lagsmenn sínar. Nú liggur hann einsamallur í taranum, tivandi eins og vargaseyður og liggur fram á grúgvu. Hóvdu vit ikki havt hug at rætt honum eina hjálpanði hond. — Sært tú ikki hvussu eyguni glógva í Tórgrími, tá ið hann sær Sigmund, og hvussu hann bitur saman tenn og skelkir tá hann gevur honum banasár.

Soleiðis kunnu vit nevna hópinn av teim dýrgripum í sögu okkara, sum dansurin manar upp aftur í hugan.

Vit vita øll um at siga um tað naka veruleika, at tíðin broytist. Henda broyting í andslív okkara hevur eisini sett sítt eyðkenni á hin føroyska dansin. Vit hava við opnum fœvningi tikið móti øllum tí, sum útheimurin býður okkum. Eitt lið í hesi móttöku er hin enskj dansurin. Persónliga haldi eg ikki, at hesin dansur átti at verið útihiðstur. Tað sum nervar meg mest, er, at hann er við at koma í hásætið her á landi — og tá kunna vit siga, at hin aldargamli fedrannaarvur er gloppin okkum úr hendi — tá hava vit eisini mist eitt av okkara fornu eyðkennum — ein dýrgrip, hvørs virði er so stórt, at andslív okkara verður fátækt og úttan gróðralíkindi í framtíðini — tá er ein partur av mentan okkara vörðin lívleysur.

Um vit fara okkum í Sjótleikarhúsið eitt vetrarkvöld og festa eygu okkara at tí føroyska dansinum — at teim ungu dreingjum og gentum, ið dansa, so er tað óivað eingin sum sigur annað enn at dansurin skjótt ikki longur er dansur. Fjöldin av hesum ungdomi fer bert niðan í Sjótleikarhúsið »av gomlum vana«. Tey vita, at sjónleikarhúsið er opið, og at tað bert kostar 1 kr. ella 50 oyru at fara inn hagar, so hví ikki taka við tilboðnum, hví ikki fáa tíðina at ganga við at mala nakrar

ferðir runt har uppi, hoppa viðhvørt og spák viðhvørt — alt eftir hvat huganum lystir. Tað eru bert einstaklingar sum dansa fyrri at dansa. Fjöldin av fólkinum dansar av gomlum vana — hjá hesum er dansurin bert viðfáningsur.

Eitt gott prógv um hetta er, at tað eru tey somu kvæðini, ið kvøðia verða kvöld eftir kvöld, ja mangan fleiri ferðir um kvöldið; hetta ber boð um, at hin føroyski dansurin brátt syngur sín svanasong. Tey fornu kvæðini verða gloymd burtur. Valla er heldur bók at fáa, um tað var onkur, ið enn víldi læt seg tey. Jóannes bóndi Patursson, sum umframt at hava verið ein frálíkur dansari og kvøðari, var ein av teim monnum, ið bardist fyrri at fáa hin føroyska dansin til fólksins ogn og arv. Stuðlaður av Føroya lögtingi gav hann út tær 5 kvæðabókurnar, sum vóru teimum at stórum gagni ið ognadust tær. Tey fyrstu bindini eru langt síðan útseld, hitt 5. bindið er kanska at fáa enn.

Hetta var eitt gott framstig, men eitt framstig er ovliðið, tað krevjast mong tilik framstig, fyrr enn vit eiga øll kvæði, vísur og táttar prentaðar, so at øll kunnu ogna sær hetta.

Men sjálvt um ein dugir kvæðini, so er tað sjálvandi eingin, ið sigur, at hana dugir at dansa — men úttan kvæði er eingin dansur. Annað stig verður so at læra at dansa, t. v. s. at fáa kvæðið undir fóturarnar, at liva við í teim hendingum og tilburðum sum kvæðið ber í sær.

Tann, ið eigur hesar báðar táttirnar av dansinum, fer ikki upp á gólv bert fyrri at dansa, hjá honum er tað ikki viðfáningsur; nei, hann fer upp á gólv bert fyrri at tosa við forfedrar sínar, fyrri at varðveita ein tátt av mentunarlívi okkara. Bert øll hóvdu havt hetta í huga tá tey trinu upp á gólv, tá hevði hin føroyski dansurin aftur komið í tað hásæti, sum forfedrar okkara settu hann.

HVØR ER HIN SOSIALISTISKA LEIÐIN

Sosialisman er frá fyrstu tíð av útrunnin frá teirri kúgaðu arbeiðandi fjöldini. Alt tað, ið vurnið er tí arbeiðandi fólkinum til gagns og frama, er *sosialismuni* og einans henni at takka fyrri. Eisini í dag hevur *sosialisman* somu mið og somu mál at berjast fyrri. — *Sosialistalokkarnir* eru eins kring um allan heimin. Í Europu eru 45 milj. organiseraðir *sosialistar* — ein mergjað og sálarsterk fylking av arbeiðarfjöldinum, sum so við og við otar og kveistrar hina kavrotnu kapitalistisku samfelagsskipanina av veginum. Einans í fylking við hesi megnarfjöldini verður hin føroyski arbeiðarin og fiskimaðurin at vinna fullar sömdir og fullkomna frigeriag. Einans henda fylkingin förir á mál; alt annað er uttanumtós og skákvegir, ið einans leingja um leiðina og gera fjarstøðuna at endamálinum stórri og stórri. Tað er tí umráðandi at allar frísinnaðar føroyskar kvinnur og frísinnaðir menn fylkjast um hina *sosialistisku* stevnuna — JAVNAÐARFLOKKIN og við honum leggja fram á valin og berjast fyrri:

1. arbeiði til øll á sjógv og landi og rettvísari úrtøku av arbeiðinum —
2. einari fullkomnari fakligari fylking av øllum arbeiðandi fólkinum á sjógv og landi sum í samvinnu við dansku og harvið eisini norðurlendsku arbeiðarfylkingina skal úbyggjast til teina ógvirvinnu og óvæðiga heild.

3. at fólk ið sjálvst verður at yvirtaka allan handilsskap, soleiðis at allur vinningurin, ið nú fer í lúmmarnar hjá agentum, millumhandlarum og øðrum spekulantum, verður at koma fólkinum, brúkarunum, til góðar.
4. sosialari trygd fyrri øll landsins børn — teimum gomlu, teimum sjúkum, teimum avlammu, teimum treingjandi, soleiðis at tey altíð skulu kenna seg trygg og væl vard frá sakni og troti.
5. javnbjóðis rætt fyrri øll landsins børn at troyta lerdómskeldur samfelagsins úttan mun til tær peningaligu umstøðurnar.
6. stímban av menningar- og mentunnarlívinum, soleiðis at andsmenningin ríðliga verður at koma øllum landsins børnum til góðar. Vit kunnu hildið áfram og víst á, hvat er mið og mál *sosialismunnar*, men nóg mikið kann vera hesi ferð. Ikki verður livandi her á landi fyrr enn kapitalistiska stýrslagið er jarðlagt, og tað burtur úr rovinum fer at grógva hitt sanna *sosialistiska FOLK-AHEIMIÐ FØROYAR*, har »FA HAVA OV MIKIL, MEN FÆRRI OV LITIL.«

Hitt nógv sterkasta---

Framhald av 1. síðu.

2) Tjóðveldisuppskotið.

3) Javnaðar- og sjálfstýrismannauppskotið.

Hitt fyrsta, uppskotið frá landsstýrinum og Bretum við nøkrum uppiskoytisynskjum frá landsstýrisflokkinum um yvir fyrri danastjórn, er hitt veikasta, ja, eitt hitt størsta misstakið, ið á nøkrum sinni er gjørt á lögingi.

Við yvir fyrri Bretum treytaleyst at hava samtykt og góðkent trímálmakræðið og bundið fyrri nakrari broyting í 10 ár hava vit hálvt okkum inni.

Øðrvísi var tað, um mtað varð sett sum ein treyt fyrri samtyktini, at Bret-

ar bundu seg at veita okkum somu sömdir í sjómálmálinum sum t. d. Íslendingar komu at vinna annaðhvørt við alheimsdómstólin ella á annan hátt.

Uppskotið hjá tjóðveldisflokkinum um bara at siga sáttmálan av 1901 upp og ikki eitt orð um, hvat vit ynskta, VAR EISINI VEIKT, FLÓTANDI.

Hitt triðja, uppskotið frá javnaðarmonnum og sjálfstýrismonnum, ið var at vit ikki skuldi havna nøkrum fyrirmoni, litlum ella stórum, ið beyðst okkum nú heinan vegin, men áðrean vit tóku ímóti skuldu Bretar fyrst binda seg til at viðrøkna, at vit skulu fáa somu sömdir sum Íslendingar verða. Á at fáa tilðómdar ella bara praktisera innan fyrri tvey tey fyrstu árin.

Hetta uppskotið var nógv tað sterkasta og klókasta samstundis sum tað var síðiligt.

Samstundis um vit greitt og avgjört lótu Bretar vita, at okkara krav var ikki lakari enn hjá Íslendingum, ið hava á somu rætarlugu, søguligu, vinnuligu og í víðum sjómarki lívstreytandi stöðu sum vit, sýndu vit okkum hövisligar sum teir, ið ikki vilja stríð, har ið okkara rættur til lívið kann verða vunnin í sátt o gsemlu, tó úttan minst skerjing.

»Forhanda avtala vekur onga trættu«.

Hesa avtalu máttu vit hava um at fáa víðasta sjómak, ið Bretar komu t viðrøkna, ella bara tola hjá vestaru grannum og frændum okkara. Tað var eitt samiligt krav, eitt rættvíst og menniskjaligt krav. Eitt krav, sum »gentlemanne«-tjóð ikki úttan at kasta skugga á sín gentlemansleik kann lata vera at taka við og viðrøkna sum rætt og rímligt.

Men skuldi tað hent, at Bretar ikki tóku við og skilti okkum var leiðin greið. Tá var uppskotið frá teimum og landsstýrinum dottið burtur. Vit stóðu óbundin.

KEYPIÐ FØROYSKA SÁPU OG VASKIEVNI

GRØNSÁPU (í leysum og í ½ kg pakkum)

RITA stongsápu

MJØLL vaskievni

RITA sápuspönnir

TEO VASK (í flöskum)

R. A. skúripulvur

SODA

Nógv sløg av TOILETSÁPU, m. a.

RÓSA

MOPA

GRØNA

FAVORIT

OKKARA hondsápu

BARBERSÁPU

Skótkrem, svart og brúnt.

Hondreinsipasta.

Fabrik OKKARA, Tórshavn.

Føroya Bjór

ØL- og MINERALVATNSVIRKI

Máltráð 4

FØROYA PILSNAR

EKTA MALTØL

Citrón sodavata
Appelsin limonada
Hindber limonada
Jærber limonada
Vanillie limonada
Appelinaris

EINAR WAAG, Klakksvik